

"Els mateixos mecanismes d'anihilació són engegats per tal d'anul·lar la diferència."

per Maria Pons

Enfrontar-se a l'aniversari dels alliberaments dels camps d'extermini es fa en l'actualitat doblement punyent. Els records de les barbàries dels mals anomenats països civilitzats i de la impossibilitat i l'estupidesa conscientment portada de la resta és, inevitablement, un exercici de memòria històrica que fer, almenys que hauria de ferir, tots els que en som hereus.

Però més punyent encara es fa celebrar-ho en el marc d'unes altres guerres que repeteixen quasi de forma maquiavèlica els mateixos esquemes i patrons de les atrocitats ja comeses.

La imbecilitat de la comunitat internacional es torna així a fer patent i això tant per part dels que promouen la reiteració d'aquells fets, com pel conjunt de la humanitat impassible i embolcallada en còmodes i falsos moralismes en permetre que passin els mateixos fets en indrets diferents.

El que si de cas pot fer-se és analitzar cínicament els esdeveniments i carregar el mort als desitjos nacionalistes que tot ho espatllen i que desordenen allò que havia estat instaurat. Un cop més, l'únic antídote serà mirar enrera, posar mà a la mamòria col·lectiva i recordar com els països avançats van tallar, posem per cas, el pastís africà sense tenir en compte que allà ja s'hi havia perpetuat un ordre basat en segles, en una civilització molt més antiga i arrelada que la nostra. I ara, restem astorats i no entenem què els passa a Rwanda o a Burundi, no enetem per què han de matar-se entre ells.

Però, més propera encara se'ns fa la guerra a l'antiga Iugoslàvia. Propera no per allò geogràfic, sinó perquè s'assembla encara més al model de les "nostres" guerres passades. La crueltat i l'intent d'extermini als Balcans s'emmiralla en el que avui recordem. Els mateixos mecanismes d'anihilació són engegats per tal d'anul·lar la diferència.

I quan s'obrin les portes dels moderns camps d'extermini no podem sorprendre'ns estupefactes com van fer els europeus el 1945. Nosaltres sabem, mentre encara s'està produint, el que està passant a Bòsnia, tot i que ens acontentem

a contemplar impassibles i indiferents com es repeteix la història.

I és en aquest sentit que fa encara més ràbia veure com el sofriment de tanta gent sembla a voltes inútil i com la seva esperança desesperada d'un futur millor cau esmicolada. El testimoni de Ramon Pons i de tants d'altres és per això que colpeix. Les darreres paraules del seu testimoni mostren que qui ha viscut

un cop tan de prop les conseqüències d'uns fets històrics tan cruels i alhora absurds, considera impensable haver de revivre'ls. Supòs que en definitiva, aquesta ha de ser la lliçó dels que van viure la història:

-Jo -afirma- no crec que "això" torni a passar mai més. Com tampoc no crec que hagi de produir-se una guerra atòmica. Si m'equivoqués, ni Mauthausen ni cap altre cap nazi d'extermini no hauria servit per res. Els ensenyaments de l'holocaust haurien estat en va.